

NVO JURISTA PADOMS

Juridisko formu “biedrība” un “nodibinājums” salīdzinājums

Latvijā pastāv divu veidu nevalstiskās organizācijas pēc to juridiskās formas - biedrības un nodibinājumi, kuru darbību, kā arī atšķirību nedefinē Biedrību un nodibinājumu likums. Būtiskākās biedrības un nodibinājuma atšķirības ir:

Biedrība	Nodibinājums
biedru organizācija	nav biedru, tikai dibinātāji un atbalstītāji
atvērta organizācija, ir biedri, kuru skaits mainās	slēgta organizācija, kur nevar iestāties
brīvprātīga personu apvienība	nodalīta manta
Augstākā institūcija ir biedru kopsapulce	vada valde (min. 3 personu sastāvā)

1. Biedrību var nodibināt vismaz divi dibinātāji – fiziskas vai juridiskas personas, vai tiesībspējīgas personālsabiedrības. Biedrības dibinātāji pēc biedrības ierakstīšanas Biedrību un nodibinājumu reģistrā kļūst par biedrības biedriem. Nodibinājumu var dibināt viena vai vairākas personas. Nodibinājuma dibinātāji savu statusu saglabā uz mūžu, statuss nav mantojams, un to nevar nodot trešajām personām. Arī personas, kuras piešķirušas mantu nodibinājumam pēc tā reģistrācijas, nav uzskatāmas par dibinātājiem.
2. Biedrības ir atvērtas organizācijas – biedri var iestāties un izstāties, savukārt nodibinājumos sastāvs nemainās, biedri nevar tikt uzņemti un visas iesaistītās personas, kas nodibinājumā iesaistās pēc tā nodibināšanas, kļūst par partneriem un atbalstītājiem.
3. Biedrība ir brīvprātīga personu apvienība, kas nodibināta, lai kopīgi darbotos savu statūtos noteikto mērķu sasniegšanai. Savukārt nodibinājums ir mantas kopums, kurš nodalīts dibinātāja noteiktā mērķa sasniegšanai. Svarīgi atcerēties, ka Biedrību un nodibinājumu likums nenosaka, ka dibinātājiem ir pienākums iemaksāt nodibinājuma pamatkapitālā kādu naudas summu vai ieguldīt citu mantisku vērtību. Līdz ar to termins „mantas kopums” saprotams, kā forma, kurā nodibinājuma darbības laikā tiek iemaksāti finanšu līdzekļi no dažādiem avotiem.

4. Biedrību un nodibinājumu likumā noteiktās biedrības pārvaldes institūcijas ir biedru sapulce (kopsapulce) un valde. Biedru sapulce ir biedrības augstākā institūcija, bet valde ir izpildinstitūcija. Valdē var būt viens loceklis vai vairāki locekļi. Savukārt nodibinājuma pārvaldes institūcija, saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likumu, ir valde. Valdē jābūt vismaz trim valdes locekļiem, bet, ja saskaņā ar nodibinājuma statūtiem darbojas cita pārvaldes institūcija, kura sastāv vismaz no trim locekļiem un kuras uzdevumos ietilpst valdes darbības pārraudzība, valdes sastāvā var būt viens valdes loceklis. Biedrību un nodibinājumu statūtos var paredzēt arī citas pārvaldes institūcijas, pārvaldes institūcijas, nosakot to izveides kārtību un kompetenci. Nodibinājumā šī institūcija drīkst pieņemt lēmumus vienīgi jautājumos, kas neietilpst valdes kompetencē saskaņā ar likumu vai statūtiem.

Informāciju sagatavoja:
Biedrība „Latvijas Pilsoniskā alianse”
Rīga, 2017

*Projekts tiek līdzfinansēts Rīgas domes Izglītības,
kultūras un sporta departamenta Sabiedrības
integrācijas programmas ietvaros.*

